

HEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Tisza István

a Házban az antiszemitaizmusról nyilatkozott. Nem mondott újat, csak azt, amit minden gondolkodó tud. Tisza igen helyesen rámutatott az antiszemitaizmus mai okaira is, midőn ezeket hangoztatta:

„Miután a háborús visszatekintések nagy részét zsidók követték el, felni lehet attól a veszélytől, hogy ebből felkelzeti és faji kérdést csinál a jogos felháborodás. Az ellen kell állást foglalni, hogy ne generalizálhassanak és ebből ne csinálhassanak felekezeti és faji kérdést. Az antiszemitaizmus elleni küzdelemben elsősorban jöjjön segítségünkre a zsidóság és segítsen a kormányzat is olyan intézkedésekkel, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a háborús visszaélések a minimumra szoríthatóak és a legszigorúbban büntessenek. Nemcsak a kurali bíráskodás terén kell tartózkodni minden olyan kedvezéstől, amely felháborodást szülhet, de minden téren tartózkodni kell ettől. Szól a pénzügyi törvényekről is, amelyek

árarányúkat sokkal nagyobb, a büntetési arányban a pénzügyi törvényekkel kell büntetni. A felmentések körüli viszályokat is meg kell szüntetni és azokat a visszaéléseket is, amelyek a menetelakutatókba való beosztásuknál történnek.

Hasonló értelmű volt Wekerle nyilatkozata az antiszemitaizmusról.

A szofisztikus és zsidókedveket szolgáló magyarázatokat szemben a valóság az, hogy az antiszemitaizmus, amely egyre nagyobb hullámokat vet az országban, nem arra való, — mint azt Farkas Pál gondolja — hogy a népnek a háború okozta elkeseredését egy felekezeti ellen-zuditsa, hanem az a tendenciája és célja, hogy a zsidóságnak szellemi és gazdasági fölénybe való jutását lehetetlenné tegye a keresztény magyarság fölött.

Senki sem akar jogtalanságot ékőzteni kitagadott zsidó polgárok ellen, de nem vagyunk hajlandók tovább néman tűnni:

1. a magyar intelligencia tereszeri megelégedését,
2. a zsidóság mohó, haj-

gató terjeszkedését a gazdasági téren;

3. a magyar nép lelkiének infatúráját a destruktív zsidószellemmel;

4. a világháború zűrzavarában a zsidó kriminális esetek határtalan szaporodását;

5. a zsidóság egyik agresszív szárnyának aknamunkáját a nemzeti állam és keresztény társadalom legértékesebb intézményei ellen;

6. a nagy rajokban beözönlő új zsidó beteglegtelepedése az országban.

Nem agitátorok és nem pamfiletok, hanem szótlanok csinalják az antiszemita hangulatot, hanem maga a zsidóság, mert nincs ereje vagy akaratja megakadályozni azt, hogy közülük nagyon sokan lehetetlenül visszaelne a háborús konjunktúrával. Sőt a keresztény tömegeket egyenesen az izgatja, hogy a becsületlen zsidók közül is szolidaritást vállalnak a hadibűnösökkel.

Hivatálathelyezés. A hely. béli II. tanfelügyelőség hivatalos helyiséget az I. emeletéről a pap. helyőrtérre II. emeletére helyezte.

HÍRVEK

— A szeminárium sorsa. A háború elesettjei közt van a székesfehérvári püspöki papnevelőintézet is. Minden katolikus hívő, mely szomorúsággal értesül arról, hogy a megyés főpásztor növények hiánya miatt kénytelen volt egy időre a szemináriumot feloszlítani. Fiainkat a 7. és 8. gimnázium padjából szedi ki s vszi el a nagy moloch, a háború s így alig-alig jelentkezik valaki a szeminárium felvételre. Az ezen évi felvételnél is csupán egy jelentkező volt. Néhány növendékért nem érdemes ilyen nagy apparátust, aminő a szeminárium és hittudományi főiskola, főtartani. A megmaradt növendéket a budapesti központi szemináriumban s más vidéki papnevelőben fogják végezni tanulmányukat. Az úresen maradt helyiségeket privát lakók s a tanfelügyelőség foglalják el. A második emeletre jön Györfly József tanfelügyelő és családja, nemkülönb a tanfelügyelőség hivatalos helyisége. Az első emeleten laknak most, Hajós József szerkesztő és Hermann László zeneiskolai igazgató, aki csak imént épült föl súlyos betegségéből s eddigi lakása helyett száraz és levegős otthont rendeltek orvosai. Ugyancsak az első emeleten lesznek a Szt. Imre konviktus és a Tanítók Háza 20 növendékének hálotermei, akiknek a nagy létszám miatt az intézetekben nem jutott hely. A tágas ebédlő, a magyarszépítő ut. a keresztény nos szövetsége otthoni engedte

A magyar nemzet megmentője.

— Vagyis a leggazdagabb zsidó hadseregszállító —

Az összes fővárosi lapok hozták Szerényi kereskedelmi miniszter nyilatkozatát: „Hogy nem az oroszok alakodnak most Budáresten, ez Weiss Manfrédnak köszönhető.” Nem akarjuk most bírálást tárgyává tenni Szerényi politikai és miniszteri tevékenységét, de lehetetlen mégis minden kommentár nélkül elhaladni ily miniszteri aranymondás előtt.

Aki figyelemmel kíséri a politikai életet s ismeri annak eszelővényszeit, az tudja, hogy Magyarországon a kormányok tagjai jórészt a nagyipar, de legfőképp a budapesti bankok bizalmi férfiai. Mégis kiéssé izlelsten dolog, mikor egy miniszter egy ilyen viselkedésű kötelességszöveget olvas fel magával szemben sem tartja be. Itt van a fórumon tőmjénez Budapest leggazdagabb gyárosának, a hadimilliomosok királyának, a Weiss Manfréd német kereskedő, a hazai legnagyobb hőse! Merre-kegyes volt az államnak jó pénzen

lőszert és hadiszert szállítani, mert kegyes volt: ezáltal millióit megszerzeni.

Valóban tragikus annak a jó magyar katonának a sorsa, aki télen-nyáron, élen szőmian harcolt a végeken, akikor immár a glóriát is elvette az arany vakító haralma, az öntő páncél ipóvárosi morál!

A sajtó, a banksajtó, természetesen szó nélkül sietett körömi nagy uszályhordozójának szavait s egy szava sem volt a méltatlanság ellen, mely itt a hadimilliomosok érdekében a magyar katonák millióit esett.

Ki hát voltaképpen ez a nagy ferju, a csepei Weiss? Egy löszergyáros és zsidó hadseregszállító. A honnétó csepei Weiss Manfrédról a zsidók betilapjának ez évi április 13-iki számában ezt olvassuk a nagy honnétó 60-adi születésnapjának ünnepése alkalmából:

„A magyar-életpár történetének legrészletesebb adatai az a helyen bővebb ismertetésre nem kerül, mit jelent a magyar közgazdaság történetében Weiss Manfréd csepei gyárelepe az 528.000 munkásával, 1882. óta fennálló konzervgyárával és 1889. óta működő löszergyárával, Weiss Manfréd hatalmas ipari alkotása nélkül monarchiánk győrelmes nborújait nem tudta volna sikerrel vezetni. Ami Skoda Ausztriának, ami Krupp Németországnak, az Magyarországnak Weiss Manfréd: a nemzeti ceudelem egyik legfőbb tényezője, a kiépítendő önálló magyar hadsereg egyik legfontosabb alapköve. Vagyis olyan nemzeti érték, melyre minden magyar ember kivétel nélkül büszke lehet. Arra az utszéli izgatásra, mely Weiss Manfrédban nem a nagy nemzeti értéket, hanem a zsidó hadseregszállító lájja, arra ekesen szóló cáfolat az a néhány adat, mely Weiss Manfréd szívéből itt következik. Ezek az adatok azt bizonyítják, hogy a magyar jótékonyosság történetében eddig nem akadt olyan nagy filantrop, mint Weiss Manfréd. A francia Hirsch báró alakjaig kell

visszamentünk, míg hozzá hasonlót találunk. A Weiss Manfréd nagy filantrop szíve melegen és lelkesedéssel dobog a zsidóságról és lelmisséjük benne a zsidó szívet, mely megértéssel fordul az elnyomottak, a szenvedők és a szegények felé.”

Igy a zsidó betilap.

Lássuk már most, hogy a „magyar jótékonyosság történetében a legnagyobb filantrop”-ról miként velekedik az engelenlőség-nél szavahihetőbb forrás.

Kozma Andor-nak a Hadimilliomosok című, rendkívül érdekes könyvében olvastuk:

„Apja egyszerű, de már nagyon terménykereskedő, nagyapja még csak tájékkal dolgozó kis iparos volt, ő pedig — így mondják szakértő körök — az egész kettős birodalomban, talán az egész világban, legtöbb pénzt keresett a háború: Lőszert és ennalvált szállít a hadseregnek, a városban kívül hatalmas acélvárost teremtett a dunai Csepei-szigeten, amerikai aranyu konzervgyára áll a csepei gyárvároshoz vezető Soroksári-úton.

Weiss Manfréd ma egymaga egész Horvát-Szlavonország köz

át. Ott van a növédelmi hivatal, a tisztviselők s munkások klubhelyisége s pntéken és vásárnapi délutánonként, amikor a nevezett egyesületek előadásait s társasösszejöveleket tartják, vidám és eleven élet van az ősi falak közt, ahol eddig szilenciumban jártak a kékruhás kispapok. A földszinten van még a népszövetségi iroda és a Károly János féle hatalmas könyvtár. A szeminárium felosztásának következménye volt, hogy, Dr. Büttner Ferenc tanár s tanulmányi felügyelő Csepelre, a nagy munkátelepre küldetett segédlelkészek, Szeffely Ignác tanár és spirituális; pedig a budai Sz. Imre közlegiumban ment tanulmányi felügyelő. A szemináriumban maradt lakáson Zettner Sebő kanonok, továbbá Gudenus Ervin báró és Csicsics István aligazgató, aki a templom gondnoka s a kir. javítóintézetben lelkész. Így szánt meg a 116 év óta szabadallanul fenálló intézet elele, amint hogy a háború sok mindent fölforgatót s új, azelőtt nem is álmódott helyzeteket teremelt. Különbön ugyanez lett sorosa több püspöki szemináriumnak is; megszűnik a rozsnóyi, a besztecebányai és a nyitrai papnevelő, illetőleg a 3 egyházmegye között tart fen egy intézet Remélhetőleg a háború után ha marosan újra meg lehet nyitni a szemináriumot, főleg ha a kath. családok iparkodnak a papi hivatást ápolni gyermekeikben, amit bizony eddig nem igen tettek, pedig a papi hivatásnak termőföldje a család. Ha valaha, ugy most lenne nagy szükség buzgó, életüket Isten és a lelkek ügyének szentelő papokra, amikor a világ az anyagiasság s a bűn örvényeiben fuldoklik s a valóság ellenes szervezete vesztett dühvel

támadnak a kath. egyház ellen. Most érzi minden kath. ember az Údvívót szavainak igazságát: „Az aratás ugyan sok, a munkás pedig kevés.” Tegyük meg azt, amit ezen szavak folytatásai mondott: „Kérjétek az aratás urát, hogy küldjön munkásokat aratásába.” Igen, imádkozzátok jó papokért, de neveljétek is ifjakat, akik meghallják az Úr hívó szavát s azt életük átadásában követik is.

— Dr. Waigand József halála.
A keresztúry mozgalmaknak egyik nagyteretű vezéralakja hunyt el augusztus 7-án este Budapesten dr. Waigand József ügyvéd, fővárosi bizottsági tag személyében. Waigand József ösrégi nemz. patrius családhoz tartozott. Min a főváros egyik legképzettebb ügyvédje, nagy sikerű irodát vezetett. — Dr. Waigand bátor, egyeneslelkű, szívd jelleme hivatálaja volt a keresztúry mozgalmak és mozgalmaknak, különösen a központi Sajtóvállalat országos sajtómozgalmának, melynek megindulásában igen nagy érdemeket szerzett. A Sajtóvállalat, melynek egyik alapítója és jogtana csosa volt, az ő halálával a nélkül sokat veszített. Özvegye és 3 gyermeke gyászolja. Temeése f. hó 4-án ment végbe nagy részvét mellett.

— Fehérvár liszt szükséglete.
A városi közlelmelési ügyosztály felterjesztést intézett a közlelmelési miniszterhez, amelyben Fehérvár részére a folyó hónapra 21 vagon liszt kiutalását kéri. A múlt hóban csak 18—19 vagon lisztre volt szükség az ellátatlan helybeli lakosság lisztigényének kielégítésére, mivel azonban közben ismét nagyobb számmal emelkedett az

ellátatlanok tömege, mert a készletek elfogytak és ezt a felterjesztés statisztikai adatokkal igazolja, remélhető, hogy a miniszter helyt ad a város kérelmének.

— Hósi halál. Kasó József kőfaragó a harctérben szerzett betegsége következtében f. hó 8-án reggel 43 éves korában elhunyt. Temetése pntéken d. u. 5 órakor lesz a Gáz utca 17. sz. gyászházban.

— Nincs árpa. A városi hatóság közli, hogy árpa beszerzési utalványt hétfőig nem adhat ki mert a Hódmezővári raktárába beszállított mennyiség már ki van utalványozva, olyan mennyiségre pedig, amely még tényleg beszállítva nincs, utalványt kiadni szigorúan tilos. Felhívja a hatóság az érdekelteket, hogy beszerzési utalványukat a Weisz Ás Tűz cégnél még e héten oavellen jelentsek be. Akik pedig hűt és rozsoló akarnak vásárolni, a rendezet szerinti hat hétig tartama, ugyancsak meg kell a bűn okvetlenül jelentkezzenek, mert buzából és rozsból még van kiutalványozható mennyiség.

— Keresztúry öngyilkossági kísérlete. A városi tisztikarnak egy általános ismét, rokonszenves, tehetséges tagja, Keresztúry Sándor városi szanitszi ma reggel fél 8 órakor a városházán, a Kiss Géza tb. főszerkesztő hivatalos helyiségében fejtette magát. Keresztúry mint hasznavehető, sokoldalú munkaadó, olyan munkakörre nyert beosztást, amelyben különböző hivatalos pénzek kezelésére, illetve: átvételére is alkalma nyíltott, a beosztott tisztviselői fizetését, mint általában minden köztisztviselőnek, kevés volt neki,

kötséges kedvtelése is voltak, idegen pénzhez nyúlt. E sajnálatos meglepetésként, mint a polgármesterhez intézett búcsulevélében írja, — az ellenőrzés hiánya, illetve felületesség folytán újabb és újabb tápot nyert. Több levele vett búcsút jóakaróitól és sok levelezőlapon hógy ismerősöktől. Öngyilkosságának okáról, előzményeiről dr. Saára Gyula polgármesterhez, Kiss Géza tb. főszerkesztőhöz és Kelemen Béla lap-szerkesztőhöz intézett leveleken nyilatkozik. A polgármester, amint tudomást szerzett a sajnálatos esetről, nyomban intézkedett a hiány pontos megállapítása iránt. A szerencsétlen fiatal embernek Kelemen szerkesztőhöz intézett levele közli, hogy az el nem szolgált összeg 15—16.000 koronára rug. A várost károsodás nem fogja érni, mert Keresztúrynak magánvagyonából rendelkezett egy szomorú dolognak arányú részre. Súlyosabb következményre egyik tekintetben sem igen lesz ez befolyásoló kísérletnek. A golyó bűn, mint értesülünk: megakadt a szeméni koponyacsontban, nemesebb részeket nem sértett és így, ha komplikációk nem zavarnak a gyógyulás normális folyamata. Keresztúry életben marad. Remélhető, hogy az ereje, melyet most ballépésében gyulladással dobott, — újult erővel, nemcsak a határozásokkal fogja nemesebnyitani.

A szerkesztővel a lapra vonatkozó ügyekben tárgyalni lehet köznapokon délután 10-től 11-ig és délután 4-től 5-ig a szerkesztőségi irodában, más időben pedig a lakásán. — Szeminárium 1-8. emelet 18-ik ajtó.

terheit, bevételét és kiadásait a mellényezéseiből kifizethetné. Ha észrebe jutna épen, összevásárolhatna jó egynehány vármegyét és azok 30—40 képviselőjével külön pártot alakíthatna a parlamentben és akár obstrukciót is rendezhetne velük a neki nem tetsző törvényjavaslatok ellen.

Csepeli Weisz Manfrédnek, az ország legnagyobb hadseregszállítójának, nevé leginkább jó szívről, hazafias áldozatkészségéről ismeri a világ. Az általa alapított tüdővész-szanatórium, a szülönök otthona, több millió hadikölcsönjegyzés, végül a gyárából kikerült pompásan bevált, halált osztó szerszámok ragyogó fénybe állították a milliárdos főrend nevé. De a glóriás fényesség mögött ott leselkedik az ijesztően sötét fekete árnyék, melynek titkos mélységeiből napvilágra hozom a kontraszt jiszító konturjait.

De profundis:
1. Derekegyházi nyolcezer holdas birtokán, melyet a háborúban vásárolt Károlyi László gróftól 12 millió koronáért, házikezelésben tartotta munkásai élélményét. A rossz élélményből, romlott életkörtől, pár száz földmives megbetegedett, 60 pedig megunva a milliárdos élélményét, búcsú nélkül a tulvilágra költözött.

2. A csepeli acélváros a legfájdalmasabb háborús nyomorúság melegágya. Az ipari munkásság szakadatlan bérharccal megszerzte a hadimilliárdos gyártelepén

a megélhetés legprimitívabb feltételeit de mégis, mitveztől és hivatálnak keserves nyomorúságban adózzák, négy éve, munkaképességük és tehetségük legjavát Weisz Manfrédnek, a szellemi javak számító ügyvédszolgálatának. A magyar munitio királyi elnyomott szellemi proletariátus korlomban mást nem ér — a negyedik téli hadjárat egyik vasárnappján gyűlést tartottak a munkások szakszervezetében. Nem esztendő keserves keserűsége, ezernyi elfojtott panasz viharos hulláma csapott föl ezen a híres vasárnapi gyűlésen, majd emnyhitet formában — memorandum alakjában — Weisz Manfréd asztalára került. Nem követelések csak szerény kérelmek voltak az elnyomottak memorandumában és az áldozatkészségéről, jószívről közismert hadimilliárdos féltelmezt tekintélyének és az egy kézre halmozott örösi vagyon adta erejének kétségbevonhatatlan jelleivel, hidegen utasította vissza a kérés szavakat. A memorandumot elutasította, viszont kegyes adományul, drágasági pótlékot adott nyomorgó tisztviselőinek, úgy állítva bezt az alamizsnát, hogy a közötté és tisztviselői között évtizedek óta virágzott patriárhális viszony fölöslegessé tesz minden memorandumozást, kérést, követelést: ime az ő atyai jószívéből sohasem pusztulhatnak ki a jétékonyság himes virágai! Nem még akkor sem, ha halálán tisztviselői a szervezkedés erejére támaszkodva emelik fel hozzá kérés szavakat,

ezernyi nélkülözéstől nehéz szívűk! . . .

P. művezető, tizenhat évi szolgálat után, háromezernyolcszáz korona évi fizetését kap. (1918. elején 80 korona juttatást kapott).

L. üzemtisztviselő, 10 évi szolgálat után — az 1918. évi juttatásait — 2300 koronát évi fizetésül ért el.

T. segédművezető fizetése a háború előtt 3.000, ma 3.200 koronára.

S. hivatalnok, aki fölhajmozott robbanó anyagok tetéjén végzi veszedelmes robotmunkáját, napi-díjas: naponta 8, hetenkint 56 koronát keres. Előbb órabéres volt, akkor hetikeresete 70 koronát volt; tehát az előléptetés heti 14 koronájába került.

Egy műegyetemi hallgató — vegyszermérnöki szakost — a katonaság vezényelt a gyárba, ahol heti 35 korona fizetést adtak neki és hamarosan önálló munkakörbe tették. Naponta 10—10 órát dolgozott, munkaidéjén túl tanult és három év után megszerezte mérnöki oklevelét. A diplomátálta önértelmet, boldog reménykedéssel kérte a gyártól nyomorúságos fizetése rendezését és az igazgató meleg kézzorítással és 15 korona fizetésemeléssel intézte el az okleveles mérnököt.

Skoda és Krupp magyar kártársának felebarát áldozatkészségéről íme még egy — papírhány miatt utolsó — nagyon jellemző eset:

Pár év előtt hivatalnokai, több főtisztviselő vezetésével küldöttsg-

ban keresétek fel a militárcsás és egészen szerény fizetésemelést kérétek tőle. A municio-irány, aki akkor sem volt egészen szegény ember és aki ellen ugyanabban a időben bérharcot vívtak munkásai, gögösen így utasította ki a szajkából a küldöttséget:

— Még örök is idejőnnek . . . Nem beszélgetek! . . . Vagy az egyetlen elem, amely fölött szabályon rendelkezem! . . .

1914. január 20-án visszautasított bérkövetelések miatt sztrajkhoz lépett a gyár 300 munkása. A tálténygyáros a sztrajklok ellen a csendőrség segítségét vette igénybe. A csendőrralom azután olyan megbecsülhetetlen szolgálatot tett a milliomos tölténygyárosnak, hogy Fazekas Agoston, Pestvármegye akkori alispánja a nála panaszkodó munkásküldöttségnek április 27-én adott válaszáat így kezdte meg: Meg vagyok döbbenve az önök panaszai fölött! . . .

A másik beszédet Pető Sándor mondta el a képviselőház március 10-iki ülésén. A hadfelügyelet alatt álló gyárak munkásainak helyzetéről szólva, ezeket mondta:

A csepeli Weisz Manfréd-féle tölténygyárról mindig azt halljuk, hogy micsoda aranyéletük van ott a munkásoknak. Az 1916. év végéről szóló statisztika szerint összesen 20.354 munkás dolgozik a gyárban, katonai felügyelet alatt. Ezek közül 9069 napi keresménye nem haladja meg az 5 koronát. Érdekes, hogy a gyárban az ármelek bizonyos famegmunkáló osztályban a kéresmények 40 szá-

A korai burgonya lefoglalása. A közlelmelési miniszter rendeletet adott ki, amely a korai burgonyatermést Fejérmegye egész területére zár alá helyezi. Megjegyendő, hogy Fejérmegyén kívül csak Szabernyemegye részéről "kitüntetett" figyelemben a közlelmelési miniszter részéről. Nagyon örvevünk e kegynek. Hogy a mi népünk mit fog enni, azért nem a hercegi közlelmelőzőnek fáj a feje.

Villamosok gyűlése hadimilliomosok elnöklete alatt. Gyűlést tartott a fővárosi villamos alkalmazottak szociáldemokrata szabadszervezete. A legnagyobb szükségessége a gyűlésnek azonban az volt, hogy ezen a proletargyűlésen egy valóságos hadimilliomos kaphatná, Dénes Pál előnököt, aki egyáltalán a villamos alkalmazottak főtitkárja is. Dénes Pál karrierje különben olvasmányos Kozma Nándor *Hadimilliomosok* című könyvében.

Határozás. Nöitzer József közműves i. hó 7-én este 6 órakor 60 éves korában elhunyt. Temetése i. hó 9-en d. u. 6 órakor lesz az Olaj utca 36. sz. gyászházban.

Szökött katoná a bickek szatárban. Kövy Pál a bickek csendőrs parancsnoka e hó 6-án reggeli 4 órakor a Bicske községhely tartozó Németgyház-pusztai erdőben tartotta portyázó kuruját, mely alkalommal az erdőben bujdosó katonával találkozott. Kövy megállásra szólította a katonát, aki azonban megállás helyett futásnak eredt. Kövy ismételtlen megállást parancsolt neki, de hiába s így kénytelen volt fegyveréhez nyulni. Egy jól irányzott lövés a menekülő katna altestébe vitte a gyökér golyót. A katoná összeesett. Váicsasánál kitünt, hogy az illető

alékát visszatartják és csak három hónap múlva adják ki. Hát hogy teheti ezt a gyár? És hogy jön a Pannaszabizottság és a katonai felügyelet ahhoz, hogy ilyen állapotokat tűrjön, hogy valakinek a munkabéréit 3 hónap múlva adják ki, amely idő alatt kénytelen-halálra váró vagy nyomorogó és így még nagyobb grágasághoz jutnak mint a mienyek terhe alatt máris sínylőként kénytelen? Legyen gondja a kormánynak arra, hogy az üzemek nyereségével legyen arányban a munkások keresménye.

Az 1916. év október 15-én kelt mértékben a gyár 76.147.603 kor. 29 fillér tiszta vagyon mutatt ki. Ennek szemben bátor vagyok ki-mutatni, hogy Weisz Manfréd vagyona tiszter ennyi, de legalább 150.000.000.

A felsorolt adatok alapján nem csak én, de komoly pénzüoyi költők is 700-750 millióra becsülik a lőszergyáros vagyonát a háború előtt 40-45 millióval szemben.

A hadügyi kormány, mint minden hadseregszállító, a cseplői gyárat is tulmagas árakkal fizette meg. Ezt a hasznát, melyet a bécsi Leinweber-pár és a bellini Daimler botrány után igazán nem kell bizonyítani, legjobban azzal növelte, hogy alkalmazottait — amint azt a parlament is meg nem cáfoló felszólalásokkal bizonyítottam — rosszul fizette. Neki átlagban 26.000 munkása és 1200 tisztviselője van, csak a lőszergyárban, ugy, hogy alkalmazottait gyenge fizetéssel megkarakított összeg is szép millió háborus hasznot jelent.

Hudetz Ferenc 87. gy. ezredbeli szökött katoná, aki a tatárnyai bányász sztrajk alkalmával lazító magaviselete miatt bevonultatott ezredéhez, onnan azonban megszökött és jó ideje már rablásból él a Vértések között. A katonát éleveszélyes sérülésével a budapesti katonai kórházba szállították.

Miért mondtak fel a tondoni rabbinak? Az Egyenlőség írja: A londoni spanyol és portugál zsinagóga előjár rosága, melynek élén dr. Gastechachman állott, felszólította a rabbit ahássa elhagyására. Ezt az eljárást azzal indokolta meg, hogy megironait idegeinek helyreállítása, sára olyan nyelven keresett előlélmélyről ismeretes, hogy egyike a Zepellia tanadások ellen megösvövt védőkezelék. Ez az indoklás érthető megkönyöndést kellett a közönség körében. Eőtünk pedig csak akkor lesz világossa, ha tudjuk, hogy Angliában az antisemiták azzal vadadják a zsidó lakosságot, hogy jobban fáj a legmagasoktól, mint a többiek. Természetes tehát, hogy az angol zsidók becsületben kérdésnek tekintik a legutóbbi zsidó hadvezérel való elcsúszvedesét.

Adományok. Ellunyi dr. Bierbauer Viktor ravatalára szant koszorúmegváltás címen a következők adakoztak a jótékony nőegylet céljaira: dr. Karnik József és neje 30 K, Gerő Jakabné 50 K.

Köszönetnyilvánítás. Mind-czoknak, kik felejtethetlen jó ferjemen, illetőleg édesatyánk elhunnya által bennünket ér mélységes fájdalomunkat részvétükkel bármily módon enyhítették, hálás köszönetünk. *Öz. dr. Bierbauer Viktor és családja.*

Közhítség ellen küzdené beavatkozás. A Sörke-paszula Egydobor ára 150 korona. Kaparó Szűcs Róbert Károly árnyalati gyógy-szentarab. — Tegélyben adandó szerekhez tegélyhiány mutat a tegélyeket tessék magukkal hozni.

Székesfehérvár, 1918. évi augusztus hó 3.

Hatósági hirdetmény.

Tudomásulvétele és pontos beiktartás végett közlésteszem a m. kir. miniszteriumnak 3.373.1918. M. E. számú rendeletét.

Székesfehérvár, 1918. évi augusztus hó 3.

Dr. Kerekes Lajos polgármester.

A m. kir. miniszteriumnak 3373.1918. M. E. számú rendelele a sertésvágás korlátozásáról, valamint az élősertesekért és a sertéstermékekért követelhető legmagasabb árak megállapításáról:

A m. kir. miniszterium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendel:

1. §. Olyan sertéseket, melyeknek súlya darabonként 40 kg-t nem halad meg — kényszervágás esetét kivéve közfogyaszásra levágni tilos. E tilalom alól a földmívelésügyi miniszter, Hor-

Szlavon országokban a bán kivételeket engedhet.

A földmívelésügyi miniszter az O. K. H.-t vezető m. kir. miniszterrel egyetértőleg, Horvát-Szlavonországokban pedig a bán, az előbbi bekezdésben említett tilalmat szükség esetében a 40 kg. súlyt meghaladó sertésekre is kiterjesztheti.

2. §.

A sertést csak élősúlyban levonás nélkül szabad eladni.

A sertéseket az átadás előtt az utolsó 12 óraon belül nem szabad étetni, sem itatni.

Élőserteseknek az átvétel helyéről történő eladásánál az alább megállapított arknál magasabb árakat követelni vagy fizetni tilos.

A Súlyú sertésekre darabonként:

20-30 kg. súlyú sertés: eladásánál élősúly kg.-ként 14 K. 30 kg-on felüli súlyúébbietért beazonosít 30 K-ig kg.-ként 9 korona.

B) Hízott sertésekre nézve darabonként 91-125 kg. súlyú sertés eladásánál élősúly kg.-ként 1 K. 120-150 kg. súlyú sertés eladásánál élősúly kg.-ként 20 K. 151 kg-tól felebb eladásánál élősúly kg.-ként 240 korona.

A fent megállapított legmagasabb árak megakban figyelek a sertéseknak a mázsaló és a rakodó átlománál juttatással járó összes költségeket (darabpénz, farsoppan, mázsaló költsége, etelési és itatási díjat, hajó díjat, illetőleg az állomás-hoz való szállítás költségeit sily) és az eladó súlyvesztéséért miatt vagy más elmen külön megterhelés akkor sem követelhet, ha a sertések mázsalása hitelesített mázsa híján a telep helyen, hanem csak a telep helyéhez legközelebb fekvő hitelesített mázsa történhetnek. Ezek a legmagasabb árak, nem tartalmaznak a 20 kg-nál kisebb súlyú sertések átvételét.

A termelő és viszonteladó közötti való forgalomban q-ként tiszta súlyra nyers disznósírért és nyers szalonért 1200 koronánál, mindennemű friss-sertés húst pedig — ideértve a lehuzott, vagyis a szalonna nélküli felsértést is 1500 K-nál magasabb árt követelni, vagy fizetni tilos.

A leölt szalonnás sertéseknek egészen vagy fél darabokban való ádsávitése esetében a követelhető legmagasabb árt a jelen rendelet 6. §-ban megnevezett hatóságok alapítják meg; ez az ár azonban q-ként tiszta-súlyra az 1140 koronát nem haladja meg.

Olvasztott disznósír eladásánál a termelő és a viszonteladó közötti forgalomban q-ként tiszta-súlyra 1400 K-nál magasabb árt követelni vagy fizetni tilos. A jelen §-ban vagy ennek alapján megállapított legmagasabb árakat a termelés helyén a vasúti vagy hajóállomáson való átadás esetére, csomagolás nélkül kell érteni. — Ha a csomagolást az eladó szolgáltatja, azért a vevőnek hordóban való

szállítás esetében legfeljebb a vételár 8 százalékat, másnemű csomagolás esetében pedig legfeljebb a vételár 6 százalékat számíthatja fel a vételői ar felül.

5. §.

Az elő és leölt sertésekért, valamint a disznósírért, szalon-náért és mindennemű friss sertés húst megállapított legmagasabb árak készpénzfizetésesetere és az átvétel helyére vonatkoznak. A vételár hitelesése esetében a megállapított legmagasabb áron felül követelhető kamat kamatában legfeljebb 2 százalékkal haladhatja meg az Osztrák Magyar Banknak az ügyelt megköteések érrényben állott váltóleszámitolási kamat-taláb.

6. §.

Megyei törvényhatóságokban az alsópán, Budapest székesfővárosban, valamint Fiume város és kerületében a tanács más városi törvényhatóságokban a polgármester köteles megállapítani az elkészített, sózott, füstölt, paprikás, főzött és egyéb cszemegeszajomni fűlének, valamint az elkészített sertés húst és a sertés húsból készült áraknak a legmagasabb árait a termelő és a viszontelárusító közötti való forgalomban.

Ugyanezek a hatóságok alapítják meg a sárát területükön mindennemű disznósírnak, szalonnának, frissítés husnak, elkészítését sertés húsnak és sertés húsból készült áraknak a kiskereskedelmi forgalomban való eladási árt, vagyis a közvetlenül a fogyasztó részére való eladási árt, tekintet nélkül arra, hogy az eladás a termelő, vagy a viszontelárusító útján történik e.

Ezeknek a hatóságoknak a jelen §. alapján a legmagasabb árak megállapítása iránt tett rendelkezéseikben az I. foku hatóságokat fel kell hatalmazniok arra, hogy ezek saját területükön a jelen §-ban megnevezett hatóságok által megállapított legmagasabb áraknál alacsonyabb árakat alapíthassanak meg.

Az I. foku hatóságok azt is megállapíthatják, hogy a közfogyasztás céljára való vágás esetében a sertés vágóságából a termelő legalább is milyen részeket tartozik nyers állapotban közvetlenül a fogyasztók részére forgalomba hozni.

7. §.

A 6. §-ban megnevezett hatóságok kötelesek az általuk tett rendelkezéseket legkésőbb folyó évi szeptember hó 30-ig az illető törvényhatóság hivatalos lapjában, valamint az érdekelt községekben és városokban a helyi szokásoknak megfelelően közhírré tenni és azokat az O. K. H.-t vezető miniszterhez, Horvát-Szlavonországokban a bánhoz feltejeszteni.

Horvát-Szlavonországokban a megállapított legmagasabb árak közzétételét a bán rendeltetéssel szabályozza.

A 4. és 6. §. értelmében megállapított legmagasabb árak az O. K. H.-t vezető miniszterrel kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg, Horvát-Szlavonországot illetőleg pedig a bánal

